

Městský úřad Kolín
Odbor výstavby – stavební úřad

Karlovo náměstí 78, 280 12 Kolín I, e-podatelna: posta@mukolin.cz
tel.: +420 321 748 231, fax: +420 321 748 217, e-mail: stavebni.urad@mukolin.cz
sídlo odboru: Zámecká 160, Kolín I

Žadatel:
ARCIA s.r.o., IČ 24147397
Pod novým lesem 285/3
Veslavín
162 00 Praha 616

Naše čj.: SU 9081/13-bejj
Naše zn.: SU 1949/2013

Počet listů: 5
Příloh/listů: 0

zast. Ing. arch. Richard Bartík
Nosticova 4696
Praha 1
118 00 Praha 011

Vyřizuje: Ing. Jan Bejšovec
Telefon: 321 748 255
E-mail: jan.bejsovec@mukolin.cz

Datum: 18.03.2013

- **Muzeum Lidových staveb v Kouřimi, k.ú. Kouřim**
- **Kulturní památka, rejstříkové číslo 11280/2-4334**
- **Dostavba areálu muzea lidových staveb v Kouřimi**
- **Závazné stanovisko**

Městský úřad Kolín, odbor výstavby – stavební úřad, oddělení památkové péče, jako příslušný orgán památkové péče podle § 25 odst. 1 a § 29 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen správní orgán), k žádosti společnosti ARCIA s.r.o, Pod Novým lesem 285/3, 162 00 Praha 6, IČO: 24147397, doručené dne 30. 01. 2013, ve věci dostavby areálu lidových staveb v Kouřimi, na pozemcích parc.č.: 1206, 1207, st. 910, st. 2366, st. 1270, st. 1271, 1190/2, 1190/3, 1190/4, 1190/5, 1190/6, st. 906, st. 907, st. 908, st. 909, st. 1267, st. 1268, st. 1269, 1205/1, 1205/2, 1205/4, 2119 (2619/1 a 2619/2), 1211/3, katastrální území Kouřim, který je zapsán v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky pod rejstříkovým číslem 11280/2-4334, vydává po písemném vyjádření odborné organizace - Národního památkového ústavu, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze (dále jen „NPÚ“), ve smyslu ustanovení § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád a § 14 odst. 1 a 3 památkového zákona toto

závazné stanovisko:

Záměr dostavby areálu lidových staveb v Kouřimi, na pozemcích parc.č.: 1206, 1207, st. 910, st. 2366, st. 1270, st. 1271, 1190/2, 1190/3, 1190/4, 1190/5, 1190/6, st. 906, st. 907, st. 908, st. 909, st. 1267, st. 1268, st. 1269, 1205/1, 1205/2, 1205/4, 2119 (2619/1 a 2619/2), 1211/3, katastrální území Kouřim, který je zapsán v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky pod rejstříkovým číslem 11280/2-4334, **je** podle ustanovení § 14 odst. 3 památkového zákona **přípustný**, za splnění těchto základních podmínek, určených v souladu s ustanovením § 9 odst. 4 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí památkový zákon, ve znění pozdějších předpisů:

- 1) Pro dostavbu jednotlivých objektů bude zpracována podrobná realizační projektová dokumentace, která bude výsledkem intenzivní spolupráce projektanta s odbornými zástupci MLS a středočeského územního odborného pracoviště NPÚ (Mgr. Berková, tel. 607709768, Ing. Žížka, tel. 607705743). Projekty jednotlivých objektů budou plně respektovat dokumentaci původního stavu včetně materiálové skladby a technologických postupů.
- 2) Rekonstrukce kostela z Kralovic bude podrobena širší odborné diskusi za účasti dalších odborných pracovníků z oboru památkové péče a muzejnictví.

- 3) U všech objektů, které budou sloužit jako výstavní exponáty, bude provedena původní materiálová skladba, techniky a stavení technologie. Nebude provedeno nahrazení kamenného zdiva cihlami či tvárnicemi, vkládání novodobých izolačních prvků apod.
- 4) Střešní krytiny na jednotlivých stavbách budou v zásadě respektovat poslední dochovaný stav, pokud se nejedná o krytinu provizorní. Skladby krovů budou vycházet rovněž z posledního doloženého stavu.
- 5) Veškeré omítky budou plně obnovovány podle původního stavu na daném objektu.
- 6) V případě SO 19 - výměnek z Kerchleb, bude prověřena starší podoba stavby.
- 7) Umístění jednotlivých objektů na pozemku bude v realizační dokumentaci korigováno podle skutečných prostorových možností a logických vazeb jednotlivých objektů v areálu.
- 8) Chalupa z Chedrbí bude orientována ke komunikaci štítem, nikoli dvorním průčelím, jak je navrženo v DSP a její umístění bude zcela přeřešeno po odborné konzultaci s kolektivem NPÚ.
- 9) Veškeré objekty, které budou sloužit jako exponáty, (transfery i rekonstrukce), musí plně respektovat původní půdorysy a hmotu staveb, nelze akceptovat pouhé schematické vytváření hmotově analogických napodobenin. Konkrétně u chalupy z Chedrbí je třeba přesně zachovat původní poměry v šířce perny a mlatu stodoly, která je na dům napojena, nelze akceptovat navržený symetrický umístěný, poměrně úzký vjezd a zkrácení levé perny.
- 10) Projekt rekonstrukce kostela z Dolních Kralovic bude respektovat následující zásady:
 - a) Bude vypracován podrobný realizační projekt včetně vypracování detailů a návrhu postupu výstavby.
 - b) Bude navržena replika poslední dochované podoby kostela a předložena ke konzultaci kolektivu NPÚ.
 - c) Konstrukce budou navrženy z vhodných stavebních materiálů, odpovídajících charakteru zaniklé stavby.
 - d) Do novostavby budou kromě gotického krovu začleněny dochované prvky kralovického kostela.
 - e) Navrženy budou tradiční řemeslné postupy výroby a opracování prvků, stavby konstrukcí, řešení spojů a detailů a úprav povrchů apod.
- 11) U zvonice z Mečeříže budou respektovány následující zásady:
 - a) Na základě historické fotodokumentace budou upraveny proporce stavby, navržena skladba bednění, poloha a úpravy otvorů, římsa a vikýř.
 - b) Zdivo bude navrženo z lomového kamene, petrologicky a tvarově blízkého materiálu, ze kterého bylo vyzděno přízemí zvonice v Mečeříži. Odpovídat bude i struktura zdění. Zdivo bude opatřeno dřevem utáženou omítkou s vápenným nátěrem.
 - c) Tesařská konstrukce bude navržena na základě podrobného vyhodnocení dostupné dokumentace, na základě průzkumu a dokumentace zvonové stolice ve věži kostela a s přihlédnutím ke konstrukci obdobných zvoníc. Konstrukce musí být vyřešena včetně detailů a tesařských spojů.
 - d) Navrženy budou tradiční řemeslné postupy výroby a opracování prvků, stavby konstrukcí, řešení spojů a detailů a úprav povrchů apod.
 - e) Navrženo bude vhodné začlenění do ohradní zdi, navazující na situaci původní stavby v Mečeříži.
- 12) Bude proveden nový návrh podoby vnějšího pláště objektu depozitáře, který bude předložen ke konzultaci kolektivu NPÚ (v současném návrhu jsou ve vzájemném rozporu rezná cihelná pilířová konstrukce, charakteristická pro hospodářské stavby 1. poloviny 20. století, s tradiční šindelovou krytinou, charakteristickou pro starší období. V rozporu s charakteristikou hospodářských roubených a poloroubených staveb ve středních Čechách je pak navržené umístění vstupů do štítových průčelí! Pokud má objekt depozitáře mít charakter tradiční hospodářské stavby, pak je třeba umístit vstupy do podélných průčelí, závazně do střední osy, a současně nahradit šindelovou krytinu pálenými taškami (bobrovky, příp. hladké jednodrážkové tašky). Pokud je provozní prioritou zachování vstupů ve štítovém průčelí, je třeba dát objektu neutrální podobu bez historizujících detailů).
- 13) S ohledem na rozsah záměru bude realizační projekt rozčleněn podle reálných možností do jednotlivých realizačních etap s tím, že v první etapě budou realizovány vedle provozních budov zejména transferované stavby, kde hrozí nebezpečí ztrát originálních prvků a památkových hodnot. V dalších etapách pak stavby zamýšlené jako rekonstrukce objektů zaniklých.
- 14) Pro každý jeden objekt bude zpracována podrobná realizační dokumentace, která bude v maximální míře respektovat původní podobu a stav jednotlivých objektů, ale také jejich umístění v logické vazbě na ostatní stavby v daném areálu.
- 15) Ke každé dílčí části projektové dokumentace a k provedeným úpravám na předložené PD (viz podmínky výše), bude podána žádost o vydání závazného stanoviska památkového orgánu.

Odůvodnění

Městskému úřadu Kolín, odboru výstavby – stavebnímu úřadu, oddělení památkové péče jakožto věcně a místně příslušnému správnímu orgánu, byla dne 30. 1. 2013, doručena žádost společnosti ARCIA s.r.o, Pod Novým lesem 285/3, 162 00 Praha 6, IČO: 24147397, ve věci dostavby areálu lidových staveb v Kouřimi, na pozemcích parc.č.: 1206, 1207, st. 910, st. 2366, st. 1270, st. 1271, 1190/2, 1190/3, 1190/4, 1190/5, 1190/6, st. 906, st. 907, st. 908, st. 909, st. 1267, st. 1268, st. 1269, 1205/1, 1205/2, 1205/4, 2119 (2619/1 a 2619/2), 1211/3, katastrální území Kouřim, který je zapsán v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky pod rejstříkovým číslem 11280/2-4334.

Dnem podání žádosti správní orgán zahájil ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 správního řádu správní řízení. Opatřením ze dne 5. 2. 2013 si vyžádal, v souladu s ustanovením § 14 odst. 6 památkového zákona, písemné vyjádření NPÚ. Vyjádření, které bylo vydáno s č.j. 321/9308/2013 ze dne 8.3.2013, mu bylo doručeno, dne 13.3.2013. Na základě tohoto vyjádření a vlastní znalosti předmětného areálu, ve smyslu ustanovení § 149 odst. 1 správního řádu, vydal správní orgán toto závazné stanovisko, ve kterém v souladu s ustanovením § 14 odst. 3 památkového zákona a podle ustanovení § 9 odst. 4 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí památkový zákon, stanovil základní podmínky, za kterých lze projektovou dokumentaci dále připravovat.

Areál Muzea lidových staveb v Kouřimi je kulturní památkou ve smyslu zák. 20/87 Sb., o státní památkové péči. Předložený projekt řeší doplnění již existujících staveb, zpravidla obytných stavení, dalšími hospodářskými objekty do podoby tradičních usedlostí, což odpovídá původnímu konceptu muzea. Vedle toho se předpokládá rovněž dostavba dalších obytných i technických staveb a objektů tradiční vybavenosti vesnice. Z hlediska zastoupení jednotlivých regionálních forem prezentované lidové architektury vychází tento záměr z již dříve určené sběrné oblasti, která zahrnuje střední, severozápadní a severovýchodní Čechy.

Z památkového hlediska je třeba konstatovat, že zamýšlená dostavba některých stavebních objektů, zejména rekonstrukce kostela z Dolních Kralovic, mlýna z Tismic či objektu tzv. Laubovny z Křivokláta, je nesmírně náročnou odbornou akcí, která bude vyžadovat podrobnou projektovou dokumentaci. Současně půjde o zcela ojedinělou, odbornou veřejností sledovanou akci, která by měla postupovat podle zásad vědecké rekonstrukce s použitím výhradně původních stavebních technik a technologií.

V případě chalupy z Chedrbí, jelikož tento objekt je pro navržené místo příliš velký a prostorové podmínky nedovolují jeho plnou obnovu a smysluplné umístění ve vztahu k již existujícímu špýcharu z Hrádku, považujeme za nezbytné tuto situaci zcela přeřešit.

V případě SO 19 - výměnek z Kerchleb, bude prověřena starší podoba stavby. Vstup v návesním průčelí, navíc s daným typem dveří výplně, naznačuje, že jde o výsledek novodobého zcela utilitárního, architekturu stavby poškozujícího zásahu, který by bylo vhodné napravit.

Zamýšlená dostavba areálu muzea bude mít zásadní význam. Budou zde široké odborné i laické veřejnosti prezentovány přenesené historické stavby a jejich části, a rovněž rekonstrukce zdokumentovaných, dnes již zaniklých staveb. Všechny tyto objekty budou sloužit jako exponáty a zdroj informací o architektuře lidových staveb jednotlivých oblastí, ale také o tradičních stavebních řemeslech, technikách a technologiích. Jelikož tyto aspekty patří k základnímu poslání muzeí v přírodě, je jednoznačným požadavkem co nejdokonalejší provedení jednotlivých staveb, které budou sloužit jako zdroj informací a poučení pro návštěvníky. S ohledem na tuto skutečnost je třeba zpracovat pro každý jeden objekt podrobnou realizační dokumentaci, která bude v maximální míře respektovat původní podobu a stav jednotlivých objektů, ale také jejich umístění v logické vazbě na ostatní stavby v daném areálu. Z tohoto důvodu je třeba vytvářet tento projekt v těsné spolupráci specialisty na lidovou architekturu, potažmo odborníka na slohové stavby, muzejníka a projektanta. V projektu je také řada staveb, které jsou dosud určeny pouze typologicky nebo regionálně, nejsou však ztotožněny s konkrétními památkami. Zde doporučujeme, aby každá stavba byla řešena jako replika či kopie konkrétního objektu, a to i v případě školní budovy, či hospodářských objektů v usedlostech.

S ohledem na nebyvalý rozsah záměru je zřejmé, že realizace bude nutně rozdělena do několika časových etap. Jako zcela zásadní je pak třeba chápat otázku rekonstrukce kostela z Dolních Kralovic, zvonice z Mečeříže.

Navržena je stavba repliky zbořeného kostela sv. Jana Křtitele z Dolních Kralovic (okres Benešov). Prvky pozdně gotického krovu kostela jsou deponovány ve skanzenu. Kostel s obdélnou lodí s trojboce ukončeným presbytářem se sakristií po boku a západní věží byl stavbou složitých stavebních dějin. Poznatky o jeho počátcích prohloubil i archeologický výzkum provedený před demolicí. K pozoruhodným detailům a konstrukcím patřil, kromě krovu,

západní portál s ústupkovou profilací z 13. století, vrcholně gotické klenby presbytáře a sakristie s depozitářem v patře. Středověká stavba byla upravena barokně a na sklonku 19. století zejména v rozsahu exteriéru věže a horní části věže regotizována. V interiéru presbytáře byly restaurátorsky odkryty a následně transferovány nástěnné malby z doby kolem roku 1380, dnes uložené v depozitáři NPÚ. Návrh vychází ze zaměření kostela před demolicí, zhotoveného Geodetou v roce 1970 a dále z další dostupné dokumentace a fotodokumentace. Oproti zaměření je navržen návrat k podobě kostela před poslední úpravu, tedy do podoby po barokních úpravách. Pseudogotické okenní otvory, zakreslené na zaměření, nahrazují tedy termální okna, vracejí se lizénové rámy, změněno schodiště a zejména je tvarově upravena horní část věže s bedněným patrem. Korigovány jsou i některé další úpravy, například někdejší konstrukce v interiéru věže.

Dochované zaměření ukazuje celkovou podobu kostela po pseudogotické úpravě exteriéru. Podrobnost zaměření nám dává na první pohled dostatečnou představu o uspořádání stavby, o jejích konstrukcích, prvcích i detailech. Nicméně při detailním řešení návrhu na stavbu kostela najdeme řadu problémů, které bude třeba řešit na základě zkušeností, analogií apod. Rozhodně tedy nelze mluvit o kopii kostela z Dolních Kralovic, ale pouze o jeho replice. Pro návrat ke starší podobě existují sice určité podklady, které však nedosahují důkladnosti dokumentace, zhotovené při demolici kostela. Na jednu stranu známe sice do určité míry barokní podobu interiéru lodi kostela, ale ve znalosti podoby fasád máme značné mezery. Jaké byly šambrány kolem oken, jaký profil měla hlavní římsa, nedoplňovalo plastické členění malované? Za současného stavu je tedy plně legitimní návrat k poslední podobě kostela, o které máme relativně nejvíce informací. Pseudogotická úprava kostela nebude navíc v rozporu s charakterem do značné míry různorodé zástavby vesnice. Základním předpokladem je věrohodnost provedení stavby repliky nejen jako celku, ale i v konstrukčním řešení, v podobě detailů, úprav povrchů a pochopitelně i z hlediska použitých materiálů a tradičních řemeslných postupů. Nabízí se zde rovněž presentace stavebních řemesel a postupů, včetně přípravy materiálu, opracování prvků, stavby konstrukcí, uplatnění funkční repliky středověkého jeřábu apod. Takto prováděná, postupná stavba kostela, jak ukazují příklady ze zahraničí, by byla pro návštěvníky kostela nepochybně značně přitažlivá. V areálu kostela je navržena stavba repliky zvonice z Mečeříže (okres Mladá Boleslav), zaniklé až na větší část zdiva přizemí v roce 1976. Pozoruhodná zvonice v Mečeříži, postavená na obdélném půdorysu, měla zděné přízemí, na kterém byla nasazena vlastní dvoustupňová zvonice vzpěradlovo štenýřové tesařské konstrukce. Svisle bedněný plášť s krycími lištami byl vysazen na krakorcích. V horní ustupující části, zastřešené valbovou střechou krytou šindelem, byla zvonová okna se žaluziovými výplněmi. Pozoruhodný byl vikýř a pod ním umístěný otvor, krytý pultovou stříškou, chránící zřejmě menší zvon. Stavba zvonice je spojována s obdobím po roce 1620. Charakter některých částí zvonice a zejména tesařské spoje, patrné na dostupné fotodokumentaci naznačují, že tesařská konstrukce byla zřejmě mladšího původu. Zvonová stolice byla v roce 1912 přenesena do věže nově postaveného kostela. Zvonice, navržena v předloženém projektu, vychází z kresebné dokumentace z poloviny 70. let, zhotovené J. Bludským a I. Zlatuškovou. Rozměry a hmotovou skladbou tedy odpovídá rámcově zaniklé stavbě. Pokud však porovnáme návrh s dostupnou fotodokumentací, pořízenou před zánikem stavby, najdeme řadu odlišností. Zejména v rozsahu horní části měla mečeřížská zvonice jiné proporce. Odlišné je umístění a výška oken. Bednění je navrženo z užších prken bez krycích lišt. Pod valbovou střechou lehce odlišného tvaru chybí jednoduchá římsa, vikýř s navazujícím otvorem není navržen. Vlastní tesařská konstrukce byla zřejmě poněkud odlišná. Návrh se v detailech liší i od výše zmíněné dokumentace (například profily prvků). Velký ondřejský kříž ztužující patro odpovídá nejspíše novodobému provizornímu zajištění, které bylo provedeno po vyjmutí zvonové stolice nebo její části.

Stavbu repliky zvonice z Mečeříže, upomínající na zaniklou stavbu, je vhodné podpořit. Základním předpokladem je však věrohodnost provedení stavby nejen jako celku, ale i v konstrukčním řešení, v podobě detailů a úprav povrchů a pochopitelně i z hlediska použitých materiálů a tradičních řemeslných postupů. Základním předpokladem je zde zhotovení realizačního projektu, vycházejícího z důkladných průzkumů a vyhodnocení dostupné dokumentace. Samotné realizační práce na stavbě zvonice mohou být pro návštěvníky skanzenu přitažlivou a poučnou presentací tradičních stavebních postupů.

Poučení

Závazné stanovisko je úkon učiněný správním orgánem na základě zákona, který není samostatným rozhodnutím ve správním řízení a jehož obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí stavebního úřadu a proti tomuto stanovisku se lze odvolat a napadnou odvoláním rozhodnutí stavebního úřadu (ustanovení § 149 zákona č. 500/2004 Sb.).

V případě, že nejde o stavbu a nebo práce podléhající kolaudačnímu řízení, Městský úřad Kolín, odbor výstavby – stavební úřad, oddělení památkové péče, jako příslušný orgán státní památkové péče vykonává

dozor při obnově kulturních památek a při stavbě, změně stavby, terénních úpravách, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby nebo udržovacích pracích na nemovitosti, která není nemovitou kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu (§17 památkového zákona) z hlediska památkové péče a zjišťuje, zda z hlediska státní památkové péče byly splněny požadavky jím vydaných závazných stanovisek a při zjištění nedostatků a závad projedná se stavebníkem (investorem stavby) jejich odstranění (ustanovení § 9 odst. 5 vyhlášky Ministerstva kultury č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči).

U p o z o r n ě n í

Dostavby areálu lidových staveb v Kouřimi, na pozemcích parc.č.: 1206, 1207, st. 910, st. 2366, st. 1270, st. 1271, 1190/2, 1190/3, 1190/4, 1190/5, 1190/6, st. 906, st. 907, st. 908, st. 909, st. 1267, st. 1268, st. 1269, 1205/1, 1205/2, 1205/4, 2119 (2619/1 a 2619/2), 1211/3, katastrální území Kouřim, který je zapsán v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky pod rejstříkovým číslem 11280/2-4334, lze realizovat až po vydání souhlasu (popř. rozhodnutí) příslušného stavebního úřadu – v tomto případě stavební úřad Kouřim.

Povinnost vlastníků objektů dodržet výše uvedené podmínky rozhodnutí vyplývá ze zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Pro přípravu této akce bude třeba vytvořit tým odborníků z oblasti historie architektury, historických stavebních technologií (zpracování malt, dobové zdící techniky, omítek, kamenosochařství, tesařství a dalších řemesel). Při realizaci staveb výše uvedených musí být práce svěřeny odborné firmě se zkušenostmi a kladnými výsledky při opravě památek.

Ing. Jan Bejšovec, v.r.
referent
oprávněná úřední osoba

Doručuje se:

Ing. arch. Richard Bartík, Nosticova 4696, Praha 1, 118 00 Praha 011

Datová schránka:

ARCIA s.r.o., Pod novým lesem 285/3, Veleslavín, 162 00 Praha 616, DS: PO, b6q4yxc

Dotčené orgány:

Datová schránka:

Národní památkový ústav, Sabinova 373/5, Praha 3 - Žižkov, 130 11 Praha, DS: PO_R, 2cy8h6t